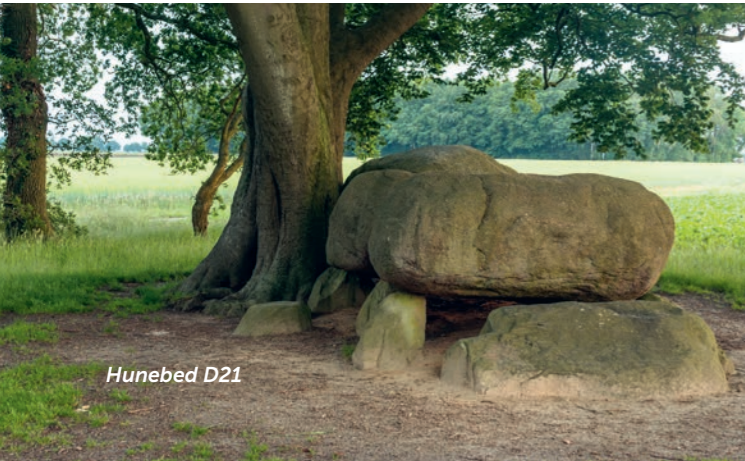

D**Drouwenerzand**

Het Drouwenerzand is een uitgestrekt bos- en heidegebied tussen Drouwen en Gasselte. In het gebied ligt een stuifzandgebied. Deed men er vroeger alles aan om het stuifzand aan banden te leggen, nu is het beheer erop gericht om het stuifzand te behouden. Een markante boom in het heidegebied is de Jeneverbes. Landelijk gezien is de jeneverbes een zeldzame verschijning, in Drenthe komt de boom nog regelmatig voor. De bessen worden gebruikt voor het maken van jenever: vandaar de naam 'jeneverbes'.

E**Ophaalbrug Bronnegerveen**

Een in 1927 gebouwde voormalige ophaalbrug over het kanaal Buinen-Schoonoord. De balans en hameipoort van de brug zijn uitgevoerd in geklonken, ijzeren vakwerk. De brug is gelegen ten oosten van Bronneger en maakt deel uit van de weg Bronneger-Buinen. Het rond 1928 gegraven kanaal Buinen-Schoonoord kwam voor een belangrijk deel te liggen in de dalen van de toen aanwezige beken en vormde zo de enige doorsnijding van de Hondsrug. Het kanaal werd in 1966 aan de scheepvaart onttrokken. Tussen 1974 en 1979 werd het kanaal geschikt gemaakt voor de sportvisserij en werden de ophaalbruggen bij

Hunebed D21

Bronneger en Westdorp gerestaureerd. De ophaalbrug is van cultuurhistorisch belang als representant van de infrastructurele en civieltechnische ontwikkelingen in Drenthe.

F**Hunsow, Drents Utopia**

Een oude legende wil, dat er ooit in Drenthe een hoogbeschaafde stad heeft gelegen, gebouwd door reuzen, en later door mensen bewoond. De Noormannen hebben de stad in 809/810 verwoest. Deze stad wordt Hunsow genoemd en vanaf 1660 is er gezocht naar sporen van dit verdwenen Drents Utopia. Gezocht werd in de omgeving Exloo-Valthe. Landbouwer Hingstman uit Bronneger, amateurarcheoloog, beweert echter dat Hunsow op zijn landerijen moet hebben gelegen. Onbetwist is dat er sporen zijn gevonden van een nederzetting uit de Romeinse tijd. Het bebouwde kom-bordje "Hunsow" is echter nooit ontdekt.

G**Stroomdal Hunze**

Je hebt een prachtig zicht op het stroomdal van de Hunze. De oude rivier de Hunze vormt de oostgrens van de Hondsrug. Het hoogteverschil is op sommige plaatsen meer dan 20 meter.

H**Joodse begraafplaats**

Voor de Tweede Wereldoorlog leefde er in Borger een kleine Joodse gemeenschap. Naast een eigen kerkhofje bezaten ze ook een synagoge. Op de begraafplaats valt de Joodse jaartelling op de grafstenen op (bijvoorbeeld 5 Siwan 5675 = 18 mei 1915). Na de oorlog is er van de Joodse gemeenschap in Borger niemand teruggekeerd.

I**Beeld Harm Tiesing**

De Drentse schrijver Harm Tiesing leefde van 1853 tot 1936. Zijn meer dan 1000 titels omvattende oeuvre handelde over uiteenlopende onderwerpen uit het dagelijks leven. In het politieke en sociale leven van Borger nam hij een voorname plaats in.

J**Nederlands Hervormde kerk**

De toren, opgetrokken uit kloostermoppen en rustend op een fundering van zware veldkeien, dateert uit de 14e eeuw en is 27 meter hoog. De in 1949 geplaatste klok verving een klok uit 1501. De ouderdom van het uurwerk wordt geschat op ruim 300 jaar. Het bouwjaar van de kerk is niet meer te achterhalen. Wel is bekend dat deze kerk was gewijd aan Sint Willebrordus en dat in 1666 de 'Ridderschap van Eigenerfden' 150 Carolus gulden beschikbaar stelde voor de restauratie van dit gebouw. Het rooster, dat het kerkerf scheidt van de Hoofdstraat, belette loslopende varkens het kerkhof te betreden. In de volksmond heette het, dat het rooster 'de duivel met zijn bokkepoten' moest weren. Terugwandeling naar het Hunebedcentrum komt je een etagelinde **K**, de oude schaapskooi **L** en de dorpspomp **M** uit 1875 tegen.

Vormgeving en fotografie: Alie Goeree

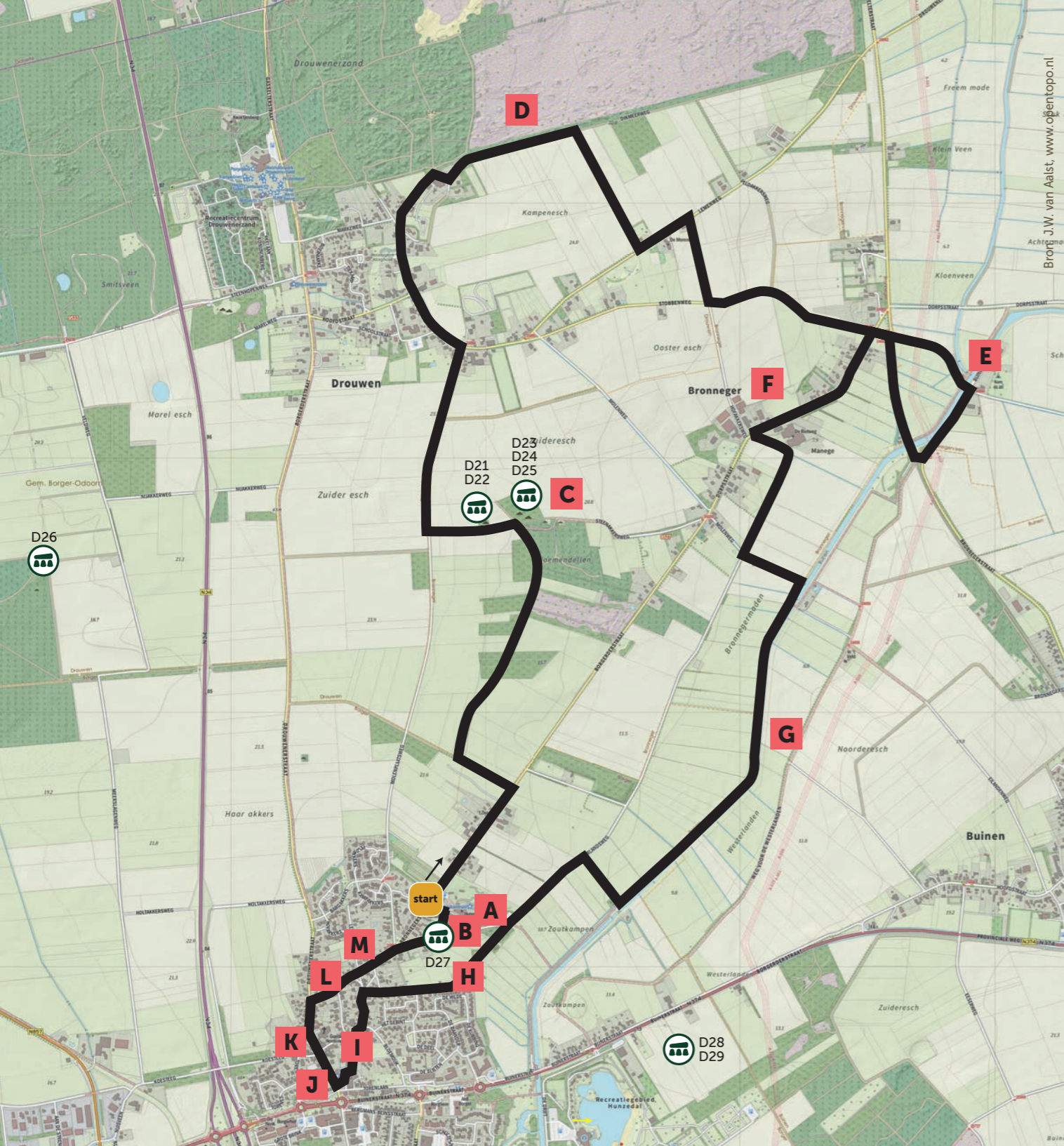
(13,5 km)

Wandelroute

BijvoetpadKICKSTART
CULTUUR
FONDS

Hunebedstraat 27, 9531 JT Borger t 0599 236374
e info@hunebedcentrum.nl w www.hunebedcentrum.nl

Aantal uren: Circa 3 uur**Startplaats:** Parkeerplaats Hunebedcentrum

Beekdal voorste diep

A

Hunebedcentrum

Waan jezelf in de prehistorie, de tijd van je vroegste voorouders, in het vernieuwde Hunebedcentrum. Op steenworp afstand van het grootste hunebed liggen de verhalen voor het oprapen, kom interactief in contact met de hunebedbouwers. Ben je nieuwsgierig naar het leven van de hunebedbouwers, met deze nieuwe expositie geniet je volop. En buiten, in het Oertijdpark, sta je oog in oog met de oermens. Lang, lang geleden komt hier in Borger ineens wel héél dichtbij.

start

De wandeling start bij het Hunebedcentrum, vanuit het hoofdgebouw ga je naar het gebouw aan de overkant van het kleine pleintje met kunstwerk richting de Bronnegerstraat (langs het Kenniscentrum). Sla hier rechtsaf de Bronnegerstraat in (in de noordoostelijke richting). Volg deze weg zo'n 500 meter.

B

Hunebedden bij Borger en Bronneger C

Borger is de 'Hunebedhoofdstad van Nederland' dankzij de aanwezigheid van 18 van de 52 Drentse hunebedden. De eerste echte boeren in Drenthe waren de bouwers van de hunebedden. Van deze ruim 5.000 jaar oude graven komen we er zes tegen: één bij Borger en vijf bij Bronneger. De naam die archeologen aan de bouwers van deze graven hebben gegeven is Trechterbekercultuur. Deze naam danken ze aan een opvallende trechtersvormige pot. Het grootste hunebed van Nederland, die naast het Hunebedcentrum, is 22,5 meter lang. De oudst bekende opgraving (1684) vond hier plaats en het oudst bekende gedicht over hunebedden werd hier gemaakt. Titia Brongersma publiceerde "Lof op het Hunebed" in 1685. Rond 2850 v.Chr. komt er een einde aan de Trechterbekercultuur en de hunebedden. Ervoor in de plaats kwamen de grafheuvels, bestemd voor individuele begravingen.

Volg de borden "Bijvoetpad".

Let op! Soms zitten ze een beetje verscholen in het hoge gras.

Bijvoet is een algemeen voorkomende hoge overblijvende zomerbloeiende plant. De Nederlandse naam doet denken aan een Romeins gebruik. De Romeinen deden stukken van de plant in hun sandalen omdat ze dan minder last hadden van vermoeide voeten. De bladeren bevatten een vluchtige olie, die in aanraking met warme voeten verdampt, hetgeen een verkoelend effect heeft. De Latijnse naam Artemisima, verwijst naar de godin Artemis. De volksnaam: moeder aller kruiden spreekt voor zichzelf. Het kruid werd in de volkgeneeskunst ingezet tegen vrouwenziekten. Op sommige bladeren zitten galappeltjes. De gelukkige vinder daarvan kan er, volgens een oud bijgeloof, vanuit gaan dat hem een grote schat ten deel valt.

Hunebed D27